

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องปรับตัวในการบริหารงานเป็นอย่างมาก ดังนั้นการทำงานของหน่วยงานไม่สามารถที่จะกระทำไปโดยไร้ทิศทางได้ เพราะจะทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของหน่วยงาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการบริหารงานของตนให้ชัดเจนว่าจะทำอะไรบ้าง ซึ่งการบริหารงานที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนในการทำงานเพื่อให้สามารถบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการปกครองในระดับท้องถิ่นก่อนจึงจะทำให้สถาบันและกระบวนการทางการเมืองระบอบประชาธิปไตยมีความเข้มแข็งและพัฒนาตลอดจนสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของเขา นอกจากนี้ยังเปรียบเสมือนสถาบันฝึกอบรมประชาชนให้เข้าใจในกระบวนการและกลไกทางการเมือง ตลอดจนเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนากิจการท้องถิ่นของตน (กรมการปกครอง, 2539 : 8)

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอำนาจหน้าที่ที่อาจทำได้ ตามมาตรา 66, 67 และ 68 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะต้องจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 59 โดยที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหาร

ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตามมาตรา 46 ตามนัยแห่งมาตรา 59 และ 46 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมือในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อจัดสรรทรัพยากร ผลประโยชน์ให้สนองตอบความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น (กรมการปกครอง, 2543 : 13)

ดังนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี ทั้งนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่อาจส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกัน อีกทั้งเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญกล่าวคือต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่จะดำเนินการให้สำเร็จให้ครอบคลุมภารกิจในทุกด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย อีกทั้งต้องคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาของชาติได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แนวทางการพัฒนาจังหวัดและอำเภอ ตลอดจนสามารถตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง (กรมการปกครอง, 2543 : 16)

แต่ปรากฏว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมามองค์การบริหารส่วนตำบลโดยส่วนใหญ่กลับไม่สามารถวางแผนพัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรดังที่เราสามารถพบเห็นได้ตลอดว่าวัฒนธรรมของการจัดทำแผนพัฒนาตำบลที่ผ่าน ๆ มาเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ทางราชการเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือหรืออย่างดีก็สนับสนุนแก่ชุมชนหรือไม่ก็เป็นเรื่องเฉพาะผู้นำ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการโดยที่ชาวบ้าน กลุ่มองค์กรอื่น ๆ ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลแต่อย่างใด (ธีรวรรณ เทพรัถย์, 2544 : 5) อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประสบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายประการ คือปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาคาดการณ์ความรู้และประสบการณ์ในกระบวนการวางแผน ปัญหาประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาขาดความสามัคคี ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกในการคัดเลือกบุคลากร ปัญหาขาดการประสานงานระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน ปัญหาการขาดเอกภาพในการบริหารงานและปัญหาขาดแคลนเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการพัฒนา (ธีรวรรณ เทพรัถย์, 2544 : 132-133) ซึ่งสอดคล้องกับกรมการปกครองซึ่งได้สรุปปัญหาในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาที่ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. ขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตำบล กล่าวคือองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถบอกได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาหรือสภาพที่พึงปรารถนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในอนาคตคืออะไร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ทำได้เพียงเอาโครงการมารวมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีโดยมิได้คำนึงว่าความสำเร็จของการพัฒนาคืออะไร ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน

2. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้เพิ่งผ่านการทำงานครั้งแรก นอกจากนี้สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดวิจักษณ์ที่ดีในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

3. การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังเน้นการพัฒนาเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานละเลยการพัฒนาในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านสังคม

4. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนายังเป็นการระดมความคิดเห็นในวงแคบเฉพาะฝ่ายบริหารและสภาบางส่วน ไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

5. การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากระบบงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบกับประชาชนยังขาดความสนใจกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่สำคัญวิสัยทัศน์และทัศนคติของผู้บริหารยังคับแคบและติดวัฒนธรรมการทำงานแบบเก่าที่คิดเองทำเองมาโดยตลอด

6. องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่บริหารกิจการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา นอกจากจะไม่เห็นความสำคัญของแผนแล้วยังถือเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 อีกด้วย (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2543 : 13-14)

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นพื้นที่พิเศษมีลักษณะแตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชน ทุกองค์ประกอบดังกล่าวต่างมีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก และจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าประชาชนในพื้นที่ยังประสบกับปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน บุคลากรส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรต่างท้องถิ่นอาจยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ความต้องการที่เป็นแก่นแท้ของชุมชน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ประกอบกับการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดยะลา ยังได้พบว่าในกระบวนการ

จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยังเป็นการระดมความคิดเห็นเฉพาะฝ่ายบริหารและสภาบางส่วนไม่ได้แสวงหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลตามโครงการพัฒนาขีดความสามารถให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545 : 34-35) ซึ่งพบว่าคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยมีจุดอ่อนคือคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิการศึกษาต่ำ ขาดความรู้ความสามารถและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน

จึงเห็นได้ว่ากระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น การค้นหาว่ากระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความบกพร่องตรงไหน หรือมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา
3. เพื่อเสนอข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานในการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนา

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนา

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยภายในมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนา

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา
2. ได้ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา
3. ได้ทราบข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการวางแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

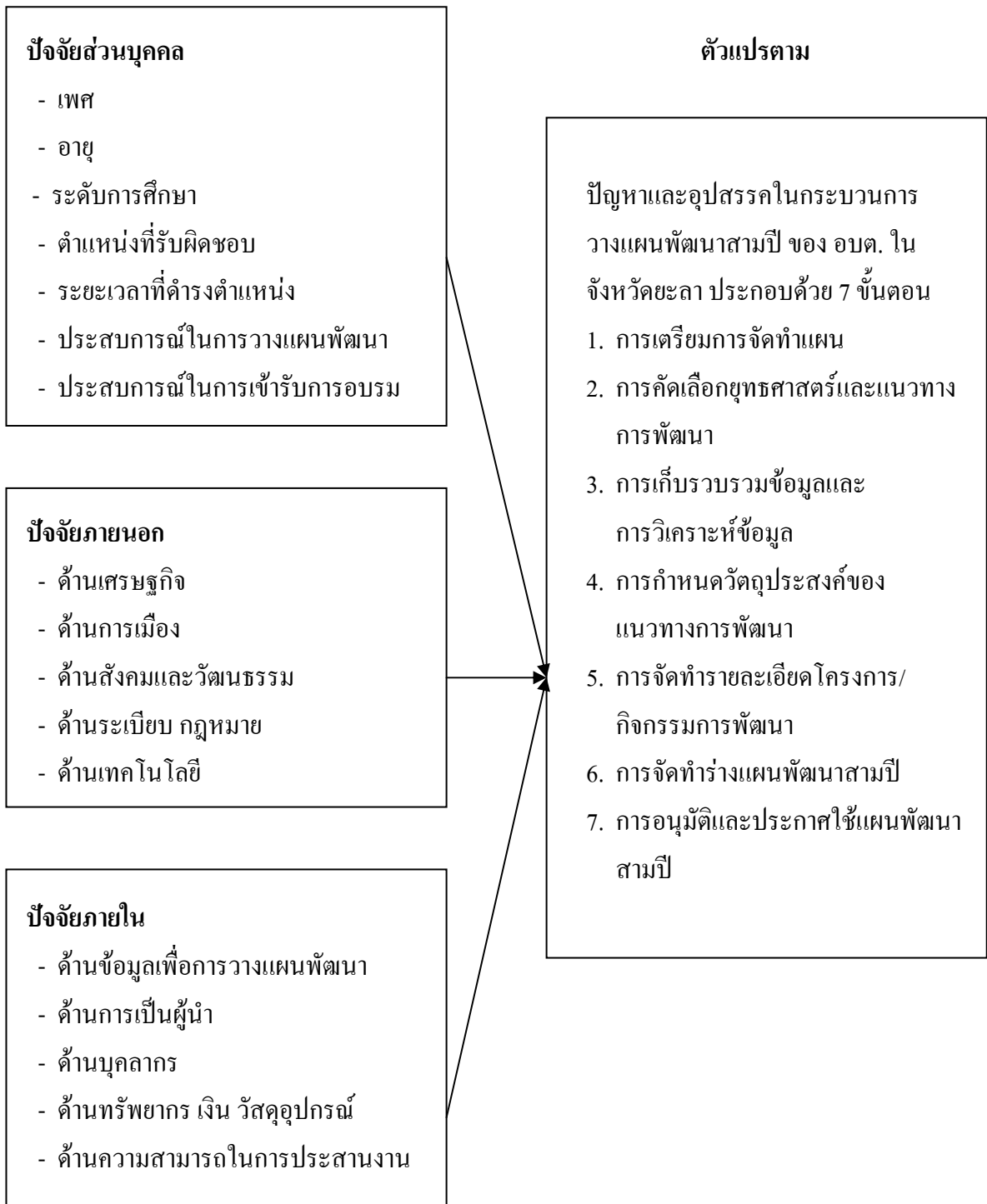
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2548 – พ.ศ.2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบล 7 ชั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการจัดทำแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 พื้นที่ทำการศึกษาคือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดยะลาจำนวน 8 แห่ง
- 2.2 ประชากรในการศึกษาคือคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดจำนวน 56 คน

ตัวแปรอิสระ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2548 – 2550) ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา

ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปี หมายถึง ข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในกระบวนการวางแผนพัฒนาสามปี ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการจัดทำแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

การเตรียมการจัดทำแผน หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเพื่อเสนอขออนุมัติ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนพัฒนา ระยะเวลาในการเขียนโครงการมีจำกัด บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการและบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนและเขียนโครงการมีน้อย

การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสรุปยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอและนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และจัดการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาที่สมควรนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้วจะพิจารณาว่ามีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาโดยคำนึงถึงงบประมาณ ทรัพยากรการบริหารและภาคีการพัฒนา ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากประชาคมตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ขาดการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม การพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมไม่ได้คำนึงถึงงบประมาณ ทรัพยากรการบริหารและภาคีการพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อนำมาวิเคราะห์ SWOT (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) และสรุปผลการพัฒนาที่ผ่านมา แล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วน

ตำบล ประชาคมตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินผลการพัฒนาในปีที่ผ่านมาและร่วมกันคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา ในแผนยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาคมในห้วงระยะเวลาสามปี ร่วมกันเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาและทำการวิเคราะห์ SWOT เพื่อทบทวนและยืนยันการจัดลำดับแนวทางการพัฒนาว่ามีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงหรือไม่ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ บุคลากรในการดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลมีไม่เพียงพอ ข้อมูลที่จัดเก็บได้ไม่เป็นปัจจุบันและไม่ชัดเจน ขาดการทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนาไม่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมในห้วงระยะเวลาสามปี ขาดการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาและขาดการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) ของแนวทางการพัฒนา

การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์พัฒนามาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีและร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา จัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม คัดเลือกโครงการ/กิจกรรมโดยพิจารณาจากความจำเป็นเร่งด่วน ชัดความสามารถของทรัพยากรการบริหาร ความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่จะดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ การคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์พัฒนามาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา ปัญหาการพิจารณาโครงการ/กิจกรรม ขาดการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม การคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมไม่ได้พิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน ชัดความสามารถทางทรัพยากรการบริหารและความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่จะดำเนินการ

การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีมาจัดทำรายละเอียดโครงการ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดของโครงการ ไม่มีการกำหนดรายละเอียดของโครงการที่ชัดเจน รายละเอียดของโครงการ/กิจกรรมไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน

การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีหมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาคมตำบลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์และเสนอคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อพิจารณา ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ได้แก่ ขาดบุคลากร งบประมาณในการจัดพิมพ์ร่างแผนพัฒนาสามปี ขาดการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาคมตำบลและส่วนราชการที่

เกี่ยวข้อง ไม่ได้นำข้อมูลที่ได้รับการเสนอความคิดเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาสามปี

การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือเสนอคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอขอรับการอนุมัติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วส่งให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี รวมทั้งแจ้งให้ประชาชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ขาดการวิเคราะห์ร่างแผนก่อนการพิจารณาให้ความเห็นชอบ สภาขาดความรู้ความเข้าใจในการอนุมัติแผนและขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ

ประชาคม หมายถึง การรวมตัวกันของชุมชน องค์กรภาครัฐ เอกชนและประชาชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา หรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ระบบการจัดการที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งการจัดองค์กรให้เป็นไปตามที่ทางราชการกำหนด

ประชาคมตำบล หมายถึง ประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง สภาวะทางการเงินหรือสถานภาพทางเศรษฐกิจของสังคม ได้แก่ระดับรายได้ อาชีพที่อาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการเมือง หมายถึง แหล่งอำนาจภายนอกที่เกี่ยวข้องกับทางรัฐบาล หน่วยงานราชการและการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล นโยบายของจังหวัดและอำเภอ การมีส่วนร่วมของประชาชน ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มอาชีพในชุมชนและบทบาทของกลุ่มทุน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง โครงสร้าง ลักษณะทางสังคมและค่านิยมของสังคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การศึกษา อายุ คุณภาพชีวิตและสุขภาพอนามัย สภาพความเป็นเมืองของชุมชน ความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและทัศนคติของประชาชน

ด้านระเบียบกฎหมาย หมายถึง ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องยึดถือปฏิบัติตาม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎหมายบ่อยครั้ง การกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาไม่ชัดเจน

ด้านเทคโนโลยี หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงทางด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชน

ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนา หมายถึง คุณภาพของข้อมูลที่นำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาในด้านความทันสมัย ความถูกต้อง ความครอบคลุมและความเป็นกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับและใช้ร่วมกัน

การเป็นผู้นำ หมายถึง การที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีการวางแผนงานล่วงหน้า ทำงานเต็มกำลังความสามารถ ขอความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน เอาใจใส่และเอื้ออาทรต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับ และร่วมมือกันทำงานให้สำเร็จด้วยความเต็มใจ

บุคลากร หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนามีความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการวางแผนพัฒนา คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดและคณะกรรมการพัฒนาอำเภอส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา

ทรัพยากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ความเพียงพอของงบประมาณและความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ความสามารถในการประสานงาน หมายถึง การให้ความร่วมมือกับส่วนราชการและองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ การมีความสามารถในการประสานงาน การทราบถึงแผนงาน/โครงการของทุกหน่วยงานที่มาดำเนินการในพื้นที่ และการปรึกษาหารือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาของตำบล